

nároky na poskytování výživného povolena exekuce ku zajištění, když k vydobytí splatných lhůt výživného proti dlužníku již jednou musila být vedena exekuce. Toho však v souzeném případě nebylo, neboť teprve současně s návrhem na povolení zajišťovací exekuce pro budoucně splatné výživné bylo žádáno o povolení exekuce ku vydobytí za celou dobu od 15. května 1927 splatných lhůt 900 Kč. Schází tu tedy zákonný předpoklad pro povolení exekuce ku zajištění budoucně splatného výživného, pročez ku stížnosti strany povinné bylo napadené usnesení změnit, jak shora jest uvedeno (srovnej sb. n. s. čís. 3157).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Podmínkou zajišťovací exekuce pro výživné podle § 372 ex. ř. je, že k vydobytí splatných dávek musela exekuce již jednou být vedena. To praví jasně motivy i rozhodnutí nejvyššího soudního dvora ve Vídni ze dne 5. února 1907, č. 1357 (Právník str. 548 z roku 1907), jehož se stěžovatel neprávem dovolává na oporu svého mínění. To praví, že s prvním návrhem na povolení exekuce uhražovací nelze spojit návrh na povolení exekuce ku zajištění výživného na další dobu jednoho roku podle předpisu § 372 ex. ř. — ne na delší dobu, jak praví dovolací rekurs, do kterého byla tato chyba patrně převzata z tiskové chyby v Hartmannově vydání exekučního řádu, § 372, poznámka první.

Čís. 8009.

Zavázal-li se zaměstnavatel zaměstnanci za platnost zákona ze dne 15. května 1919, čís. 268 sb. z. a n., že mu bude za nemoci poskytovat plný měsíční plat, jest nárok z tohoto závazku uplatňovati pořadem práva.

K úpravě nemocenského pojištění ohledně osob, zaměstnaných v hornictví může dojít jen v těch výjimečných případech a jen v tom směru, jak to zákon výslovně připouští. Veškerá ujednání, která předem vylučují neb obmezují použití zákona o nemocenském pojištění ku škodě pojištěnce, jsou bez právního účinku; proto jest též právně bezúčinným, vzdal-li se zaměstnanec přijetím odbytného nároku z obmezeného nemocenského pojištění.

Závazek, jímž se zaměstnavatel zavázal platiti zaměstnanci v hornictví služné za jeho nemoci, nebyl zrušen zákonem ze dne 11. června 1922, čís. 242 sb. n. s. aniž zanikl současně se služební smlouvou, nýbrž skončil se uplynutím doby, po níž trval nejen smluvně, nýbrž i ze zákona.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1928, Rv I 1102/27.)

Žalobce byl zaměstnán na dobu žalované společnosti jako úředník. Dne 1. září 1925 byla dána žalobci tříměsíční výpověď, dne 12. října 1925 žalobce onemocněl. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na žalované platu za měsíce prosinec 1925 až březen 1926. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e přiznal žalobci plat za měsíce leden, únor a

březen 1926 a vyvrátil námitku nepřipustnosti pořadu práva takto: Jest nesporno, že žalobce byl u revírní bratrské pokladny obmezeně pojištěn, jak to čl. V. zákona ze dne 15. dubna 1919, čís. 268 sb. z. a n. připouští, měl totiž proti nemocenskému oddělení revírní bratrské pokladny v M. toliko nárok na poskytování léků a lékařského ošetření, naproti tomu neměl nároku na výplatu nemocenského. Podle prohlášení žalované strany ze dne 25. ledna 1920 zavázala se žalovaná strana platiti žalobci pro případ onemocnění plný měsíční plat po dobu 39 týdnů. To odpovídalo tehdy platnému zákonnému ustanovení § 3 zákona ze dne 15. května 1919, čís. 268 sb. z. a n. Toto zákonné ustanovení bylo později změněno zákonem ze dne 21. prosince 1920, čís. 689 sb. z. a n., jeho § 6 v ten způsob, že nemocenskou podporu dlužno poskytovat, pokud nemoc trvá, a pokud dříve neskončí, po celý rok. Z toho plyne, že žalobci vůbec nepřislušel nárok na nemocenské proti nemocenskému oddělení revírní bratrské pokladny, nýbrž že mu příslušel pro případ jeho onemocnění nárok na plat proti žalované. Tento nárok, který žalobce uplatňuje, není nárokem ve věcech mzdových nebo platových, nýbrž právním důvodem žaloby je mezi stranami jen uzavřená smlouva o obmezeném nemocenském pojištění, takže se zde jedná o nárok z pojišťovacího poměru, k jehož rozhodování, ježto se jedná o nárok mezi majiteli dolů a jich úředníky, příslušným jest podle § 53 j. n. čís. 7 zdejší horní senát a nikoliv rozhodčí hornický soud. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání ani té ani oné strany. D ů v o d y: V první stolici bylo též namítáno, že spor tento patří podle zákona ze dne 3. července 1924, čís. 170 sb. z. a n. k výlučné příslušnosti hornického rozhodčího soudu. I když od námítky té bylo upuštěno, vzal soud odvolací vzhledem k ustanovení § 42 j. n. a § 240 c. ř. s. v úvahu, zda nejde tu o právní věc odňatou pravomoci řádných soudů; sdílí však právní názor soudu první stolice, že rozepře tato nepatří před hornický soud rozhodčí a poukazuje v ohledu tom na správné odůvodnění napadeného rozsudku.

K odvolání žalované: Strana žalovaná vytýká především, že nesprávné posouzení věci po stránce právní spočívá již v tom, že první soud má za to, že zákonným podkladem smlouvy o obmezeném nemocenském pojištění žalobcově u revírní bratrské pokladny je zákon ze dne 15. dubna 1919, čís. 268 sb. z. a n., jenž pozměněn byl později zákonem ze dne 21. prosince 1920, čís. 689 sb. z. a n., kdežto prý správně podkladem oné smlouvy byl zákon ze dne 11. června 1922, čís. 242 sb. z. a n. Výtka ta je lichá. Závazek vypláceti zaměstnancům požívajícím měsíčního platu — mezi nimi i žalobci — v případě onemocnění jich požitky po 39 týdnů, vzala na sebe žalovaná prohlášením ze dne 25. října 1920, a nemohl tedy základem závazku toho býti zákon čís. 242/1922 vydaný teprve v roce 1922. Tím padají ovšem i vývody, opřené o onen mylný předpoklad odvolatelčin. Ostatně mluví § 3 zákonů čís. 268/1919 a čís. 689/1920, na něž odvolatelka poukazuje, o zaměstnancích se stálým služným v podniku státním, zemském, okresním, obecním nebo v podniku veřejného fondu, o kterýžto případ tu nejde. Žalovaná trvá na své námitce, že žalobci nepřisluší proti ní nárok na služné po dobu nemoci (do doby jednoho roku) proto, že služební poměr mezi ní a žalobcem skončil již 24., pokud se týče 30. září 1925, kdežto žalobce

onemocněl teprve 12. října 1925, 24. září 1925 že přijal žalobce odbytné a tím že se vzdal proti žalované všech dalších nároků, tedy i nároků z obmezeného nemocenského pojištění. K obmezenému pojištění že došlo smlouvou, již založen byl ryze obligační poměr mezi žalovanou, žalobcem a revírní bratrskou pokladnou v M. a tento obligační poměr že mohl zase kdykoli smlouvou býti zrušen. Ani k těmto vývodům nelze přisvědčiti. Nemocenské pojištění osob zaměstnaných v hornictví jest obligatorní. Pojištění to, a nároky a závazky z něho plynoucí jsou upraveny v zájmu veřejném zákonnými předpisy povahy veřejnoprávní. K úpravě dohody stran může dojíti jen v těch výjimečných případech a jen v tom směru, jak to zákon výslovně připouští. K obmezenému pojištění u bratrské pokladny mohlo dojíti jen za souhlasu báňského hejtmanství a jen tehda, když bylo zákonem předepsané zaopatření žalobce pro případ nemoci jinak zajištěno, totiž prohlášením žalované ze dne 25. října 1920. Mylný je náhled odvolatelčin, že stranám byla ponechána úplná volnost úpravu tu a práva a závazky z toho vyplývající kdykoli zrušiti. To by se mohlo státi jen tehdy, kdyby bylo mezi tím o předepsané zaopatření žalobce pro případ nemoci jinakým zákonným způsobem postaráno. Správně uvedl první soud s poukazem na § 4 zákona čís. 242/1922 a na § 63 zák. o nemocenském pojištění, že veškerá ujednání, která použití zákona o nemocenském pojištění ku škodě pojištěnce předem vylučují neb omezují, jsou bez právního účinku a že proto bylo by právně bezúčinné, kdyby se byl žalobce přijetím odbytného vzdal také nároku z obmezeného nemocenského pojištění. Z prohlášení ze dne 24. září 1925 nelze však usuzovati, že se žalobce přijetím odbytného vzdal také nároku příslušejícího mu z prohlášení strany žalované ze dne 25. října 1920. Odbytného 11.040 Kč dostalo se mu proto, že měl býti v důsledku restrikce zaměstnanců propuštěn a že nebyl spokojen s tříměsíční výpovědí a s výplatou požitků na 3 měsíce. V prohlášení tom mluví se o odbytném v důsledku výpovědi ze dne 1. září 1925, není však v něm ani zmínky o vzdání se nároku z obmezeného nemocenského pojištění a je nesprávné tvrzení odvolatelčino, že se žalobce v prohlášení tom vzdal výslovně veškerých dalších nároků. Strana žalovaná platila za žalobce od roku 1920 jen snížené pojistné premie a převzala za to risiko jeho onemocnění. Když nyní nastal případ onemocnění, nemůže se důvodně zpečovatí svému závazku z prohlášení. Závazek tento stihá žalovanou jako poslední zaměstnavatelku žalobcovu po dobu v prohlášení, nyní v zákoně uvedenou, když žalobce pro nemoc nemohl nastoupiti službu jinde a když není tu jiného podmětu, na nějž by byla přešla povinnost poskytovatí žalobci nemocenskou podporu. Žalovaná nemůže se proto s účinkem odvolávat na to, že žalobce onemocněl teprve potom, když přijal odbytné z důvodu výpovědi. Závazku z prohlášení ze dne 25. října 1920 nemohla se žalovaná sprostiti ani výpovědí ani vyplacením odbytného, dokud nebylo postaráno o jinaké zaopatření žalobce pro případ nemoci. Tvrzení odvolatelčino, že by mohla býti nejvýše uznána povinnou poskytovatí žalobci minimální dávky zaručené zaměstnancům zákony o nemocenském pojištění, je liché, když se prohlášením ze dne 25. října 1920 zavázala vypláceti žalobci v případě onemocnění jeho plné požitky. Nebylo proto třeba

zjišťovati, kolik činí ono minimální nemocenské, a nezůstalo řízení neúplným, protože se tak nestalo. Z toho, co uvedeno, vychází, že je nerozhodno, zda žalovaná pokládala služební poměr se žalobcem dne 30. září 1925 za skončený, zda poměr ten prohlásila za skončený.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

D ů v o d y:

Ani dovolací soud neshledal, obíraje se podle § 42 j. n. a § 240 c. ř. s. z úřední povinnosti otázkou, zda nejde o právní věc odňatou z důvodu zákona ze dne 3. července 1924 č. 170 sb. z. a n. pravomocí řádných soudů a patřící k výlučné příslušnosti rozhodčího soudu hornického, že tomu tak, a proto schválil v této příčině správná odůvodnění nižších stolic.

O dovolacím důvodu čís. 3 § 503 c. ř. s. nelze mluvit, pokud jest dovolatelkou spatřován ve výroku napadeného rozsudku, že základem závazku žalované, vyplácti žalobci v případě onemocnění určité požitky, jest prohlášení ze dne 25. října 1920, tedy smlouva, nikoli zákon, načež ihned následuje prohlášení, že nelze přisvědčiti k tomu, že k omezenému pojištění došlo smlouvou, a dále, že nemocenské pojištění osob zaměstnaných v hornictví jest obligatorní a že pojištění to a nároky a závazky z něho plynoucí jsou ve veřejném zájmu upraveny zákonnými předpisy veřejnoprávní povahy. Proto o něm nelze mluvit, poněvadž vývody těmito není napadán předpoklad skutkový, jenž byl položen odvolacímu rozsudku za základ v jeho podstatné části, nýbrž jest v podstatě napaden právní závěr, jak jest zjevno zvláště z pokračování těchto vývodů, budujících dále na ustanovení § 2 druhý odstavec zákona čís. 242/1922 sb. z. a n. a poukazujících k tomu, že právě toto ustanovení ponechává stranám úplnou volnost smluvní, osvoboditi se za souhlasu báňského hejtmanství od pojistné povinnosti smlouvou, podle které zaměstnanec obdrží po dobu nemoci buď plný plat aneb aspoň tímto zákonem zaručené výhody. Poněvadž jde o správnost právního závěru, lze se těmito vývody obíratí jenom v rámci dovolacího důvodu podle čís. 4 § 503 c. ř. s. Leč ani tento tak, jak je uplatňován oběma stranama, není opodstatněn, neboť sporná věc posouzena byla v napadeném rozsudku zcela správně, a proto také dovolací soud sdílí správné, věci i zákonu vyhovující důvody napadeného rozsudku. Pokud jde o žalobce, pokouší se ve svých vývodech zvrátiti správnost právního názoru odvolacího soudu, že mu dne 24. září 1921 na prosinec 1925 vyplacená částka 2.312 Kč nepozbyla právní povahy měsíčního platu tím, že jej žalovaná v písemném prohlášení ze dne 24. září 1925 označila jako mimořádný dobrovolný příspěvek a že tím žalovaná projevila, že se sice pokládá za povinnou, vyplatiti žalobci slušné jenom za tři měsíce, že však za účelem dohody, tedy dobrovolně, vyplatí mu požitky i za čtvrtý měsíc, prosinec. Žalobci nelze přisvědčiti. Je bez dalšího významu právního, že sama žalovaná (tedy nikoliv žalobce) označila řečenou částku jako »mimořádný dobrovolný přídavek«, neboť sluší uvážiti na jedné straně, že částku tu dávala jenom z důvodu dohody, neuznávajíc své povinnosti ku jejímu zaplacení, tedy jí volený název dobře přiléhal

ku jejímu právnímu stanovisku, kdežto na druhé straně, částka rovnala se na halěr služebnímu platu žalobcovu. Usuzuje-li odvolací soud, že částkou tou měly býti a skutečně byly vyplaceny žalobci služební požitky i za čtvrtý měsíc (prosinec), neodporuje tento výklad pravidlu § 914 obč. zák. o výkladu smluv, naopak sluší uznati, že opačný, žalobcem požadovaný výklad, nehledí-li se ku zjištěnému a dovolatelovu názoru nesvědčícímu úmyslu stran přičil by se obyčejům poctivého obchodu, zvláště když dovolatel ani netvrdil, že tu byla nějaká slušná příčina — dlouholeté služby samy o sobě za takovou slušnou příčinu nemohou býti považovány — by mu žalovaná darovala něco, nač neměl zákonitého nároku. Správnosti tohoto názoru napadeného rozsudku není na újmu okolnost, že to je také právní názor tří zřízenců žalované. Pokud jde o žalovanou, nechce rozlišovati mezi zánikem požitků ze služební smlouvy a mezi zánikem nároku na nemocenské. Trvá-li na svém mylném názoru, že je stranám ponechána úplná volnost úpravu nemocenského pojištění, zákonitě uskutečněnou, jakož i práva a závazky z toho vyplývající kdykoli jednoduše zrušiti, není zapotřebí opakovati, co již bylo správně a výstižně pověděno v napadeném rozsudku. Mluví-li zákon výslovně o osobách v hornictví zaměstnaných, nelze z toho odvozovati, že žalobce, jenž v době svého onemocnění již nebyl zaměstnán v hornictví, pozbyl z této příčiny zákonitého nároku na nemocenské, ano právě ve smluvním ujednání neodporujícím jinak zákonu, a tudíž platném, bylo na tento případ zvláště pamatováno. Jinak právem poukazují oba nižší soudy k § 4 zákona č. 242/1922 sb. z. a n. a k § 63 zákona o nemocenském pojištění, podle nichž veškerá ujednání, která předem vylučují, nebo obmezují použití zákona o nemocenském pojištění ku pojištěncově škodě, jsou právě bezúčinná, a právem z toho dovozují, že by z toho důvodu bylo také právně bezúčinným, kdyby se byl žalobce přijetím odbytného vzdal zároveň nároku z obmezeného pojištění nemocenského. Vytýká-li dovolatelka, že se odvolací soud neobíral otázkou, zda po zániku smlouvy, t. j. podle prohlášení z 25. října 1920 po 30. září 1925 přicházel ve příčině žalobcova nároku na nemocenské k platnosti už jen zákon, — tedy nikoli smlouva — který v žádném případě nezaručuje onemocnělému zaměstnanci plné služné, nýbrž jen určité minimální dávky a ani ty mu nezaručuje proti zaměstnavateli, splnivšímu svou povinnost, ale jedině proti Revírní bratrské pokladně, bylo-li ovšem i proti této zachováno zaměstnancovo právo dobrovolným placením příspěvků se žalobcovy strany, což však se nestalo, není tím podle č. 2 § 503 c. ř. s. uplatňovaný důvod dovolací opodstatněn, neboť jednak se odvolací soud, jak je zjevno z důvodů jeho rozsudku, obíral touto otázkou, třebas jenom nepřímou, jednak nešlo by o nějakou vadu řízení, nýbrž spíše o nedostatečnost napadeného rozsudku, to by tedy byl jiný důvod dovolací. Dovolatelka ostatně nevyložila, provedení kterých důkazů postrádá po této stránce v odvolacím řízení, nelze tedy v této příčině opodstatněnost uplatňovaného důvodu dovolacího přezkoumati. — Nesprávné posouzení právní spatřuje dovolatelka ve výroku napadeného rozsudku, že podkladem smlouvy o obmezeném pojištění nemocenském jest zákon ze dne 15. dubna 1919 č. 268 sb. z. a n., pozměněný zákonem ze dne 21. prosince 1920 č. 689 sb. z. a n., a

nikoliv zákon ze dne 11. června 1922 čís. 242 sb. z. a n. Dovolatelka míní, že právě opak jest pravdou, poněvadž podle § 100 čís. 2 zákona čís. 242/1922 dnem, kdy tento zákon nabyl účinnosti, pozbyla platnosti veškerá ustanovení, tomuto zákonu odporující, tedy i ustanovení zákonů dříve vydaných, i ustanovení smluv dříve na základě zrušených zákonů uzavřených, že tedy i sporná smlouva ze dne 25. října 1920 musila býti upravena a posuzována podle tohoto zákona, což se nestalo. Není tím uplatněný dovolací důvod opodstatněn. Žalovaná převzala prohlášením ze dne 25. října 1920 i proti žalobci závazek, vypláceti svým zaměstnancům, požívajícím měsíčního platu, v případě jich onemocnění požitky po 39 týdnů, a pravi-li odvolací soud, že základem závazku tohoto nemohl býti zákon čís. 242/1922 vydaný teprve v roce 1922, je to samozřejmé, a není v tom právního pochybení. Podle § 2 (2) zákona čís. 242/1922 se však výslovně dopouští stranám za souhlasu báňského hejtmanství osvoboditi se od pojistné povinnosti smlouvou, obdrží-li zaměstnanec podle ní buď plný plat neb aspoň výhody, tímto zákonem zaručené. Poněvadž svrchu uvedené smluvní ustanovení právě citovanému předpisu neodporuje, naopak s ním se úplně kryje, nelze dovolatelce přisvědčiti, že smluvní ujednání stran bylo potomním zákonem čís. 242/1922 zrušeno nebo změněno. Nelze schváliti dovolatelčin právní názor, že smluvní ujednání, podle kterého se žalovaná zavázala platiti svým zaměstnancům požívajícím měsíčního platu v případě jich onemocnění požitky po 39. týdnu, zaniklo současně se služební smlouvou. Z právní povahy tohoto závazku, odvolacím soudem dostatečně objasněné, je zjevné, že závazek tento je zcela samostatným, na jiném právním základě než ujednání o rozvázání služební smlouvy spočívajícím, totiž spočívajícím na nemocenském pojištění osob, zaměstnaných v hornictví. Nemocenské pojištění toto jest obligatorní, nároky a závazky z něho plynoucí jsou upraveny ve veřejném zájmu předpisy veřejnoprávní povahy. Proto nezanikl se smlouvou, nýbrž skončil se uplynutím doby, po kterou trval nejen smluvně, nýbrž i ze zákona, jako náhrada obligatorního závazku nemocenského, na který zákon jako na takový výslovně pomýšlel.

Čís. 8010.

Složil-li ten, kdo se spojil s jinými zájemníky ve společnost za určitým účelem, do společnosti vklad, vzdav se nároku na jeho vrácení a zúrokování, nemůže se domáhati na společenstvu z oné společnosti na potom utvořeném, vrácení vkladu, nýbrž jen toho, by byl přijat za člena společenstva a by mu byl vklad započten.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1928, Rv I 1107/27.)

Žalobce byl vlastníkem mlýna v Z., jež v roce 1924 prodal manželům P-ovým. V roce 1921 utvořil se v Z. z několika zájemníků spolek k zařízení elektrického vedení, jež vybral od zájemníků podle velikosti jejich podniků nutné peníze, by se mohlo započítati se stavbou místní sítě. Žalobce zaplatil tehdy spolku 10.000 Kč. Spolek byl zapsán do